

**Oponentský posudek na bakalářskou práci pana LUKÁŠE JURANKY
*Příspěvek k nástupu nacismu v Německu očima československého
tisku. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií,
2013, 107 s.-***

Vedoucí práce: PhDr. Milada Sekyrková, CSc.

Deklarované téma bakalářské práce pana Juranky lze označit za vysoce aktuální, a to i proto, že se v posledních letech česko-německé vztahy i problém levicových hnutí a stran ze studentských výzkumů vytrácejí. Studenta lze pochválit i za přehledné strukturování práce, za pokus o nástin vývoje sociálnědemokratické strany, s logickou akcentuací období první republiky, a stručnou charakteristiku prvorepublikových periodik. Za velmi solidní pak pokládám podkapitolu o tisku jako specifickém pramenu. Přes tato pozitiva však považuji předkládanou bakalářskou práci v mnoha ohledech za spornou.

Název a anotace totiž slibují, že student bude analyzovat „mediální obraz fenoménu nástupu k moci totalitního režimu strany NSDAP a Adolfa Hitlera“. Tento zajímavý výzkum by ovšem předpokládal volbu kvalitativních metod, nikoliv jen metody kvantitativní obsahové analýzy. Kolega Juranka by musel také definovat pojem obraz. Vlastní metoda je však představena výstižně, autor prokázal znalost některých základních prací z oboru metodologie společenských věd i mediální komunikace. Chronickou bolestí bakalářských prací však zůstává jistá neschopnost propojit teoretické poznatky s vlastním výzkumem.

Druhým problémem je volba časového úseku (srpen 1932 až prosinec 1936). Domnívám se, že vhodnějším horním mezníkem by byl březen 1936 (historiografie došlo k závěru, že obsazení Porýní bylo z hlediska možnosti odvrácení války klíčovou událostí). Pokud nechtěl student směrem dolů volit 30. leden 1933 (předání vládní moci Hitlerovi), nabízel se spíše než srpen červenec 1932 (volby do Říšského sněmu a ovzduší kolem nich).

Třetím sporným bodem je autorova reflexe stávající literatury, respektive tvrzení, že „žádný autor se nicméně do dnes nezabýval otázkou, jak byl tento dějinný proces reflektován československým tiskem“ (s. 1). Připomínám např. práci Český sebevědomý sen a evropská realita (Praha 2001), Rakousko-Uhersko, Rakousko, Němci a Německo v Peroutkově Přítomnosti (do příchodu nacistů k moci v Německu roku 1933 (Lidé města, 1999, č. 1), Český Němec a německy hovořící Žid

v obzoru pražského českého agrárního periodického tisku (Documenta Pragensia XIX /2001/) apod.; opakovaného zpracování se dočkal i fašistický tisk. Základní odborná literatura ovšem chybí i v kompilačních zpracováních podkapitol nástup nacismu k moci; toto téma přitom nelze solidně zpracovat se čtyřmi tituly, bez znalosti produkce CC, Centra pro výzkum antisemitismu v Berlíně (W. Benz), Broszatových prací o národním socialismu a d. Za zcela nevhodný pokládám v této souvislosti termín *sudetské pohraniční oblasti ČSR* (s. 15); neodpovídající je i po stránce zeměpisné (o politické konotaci ani nemluví). Obdobnou nedostatečnost vykazuje i nástin vývoje sociálnědemokratické strany a jejího tisku; zahrnuty měly být alespoň světově uznávané práce Jiřího Kořalky a Zdeňka Šolleho. Pokud kolega přesáhl do druhé republiky, nelze necitovat Jana Kuklíka a Jana Gebharta. Pozornost bylo možné věnovat i sociálně demokratické straně v Německu (Hans Mommsen), případně uprchlíkům (alespoň Hyršlová).

Za nejspornější část práce však pokládám vlastní analýzu, nepochybně přitom pracnou. Na základě znalosti autorova pramene na mě nepůsobí přesvědčivě a. jednotka měření (rozsáhlý úvodník má stejnou váhu jako agenturní zpráva), b. tematická čistota jednotky (texty lze označit často za tematicky smíšené), c. vytváření místy velmi obecných kategorií (zahraniční vztahy, konference, zákony apod.) a kategorií velmi vágních (např. perzekuce náboženství, život v Německu). Výzkum přehledně dokumentuje zájem deníku o Německo, jeho kolísání, v žádném případě však nejde o analýzu mediálního obrazu nástupu nacismu v Německu v Právu lidu. Poopravila bych i vstupní hypotézu; vzhledem k bytostnému ohrožení existence sociální demokracie nacistickým režimem bych rozhodně očekávala větší zájem o politické poměry v Německu, než o tamější sociální problémy, mzdy, nezaměstnanost (s. 41). Souhrnně řečeno: místo pracných grafů na křídovém papíře, grafů, které nemají velkou vypovídací hodnotu, by bylo přínosnější zvolit jeden problém (např. obraz německé každodennosti za Hitlera v Právu lidu, obraz role církví v Německu v tomto období, obraz opozice vůči Hitlerovi apod.) a ten metodicky čistě zpracovat.

Vzhledem k závažným nedostatkům navrhuji práci hodnotit jako **dobrou**.

V Praze 7. 9. 2013

doc. PhDr. Blanka Soukupová, CSc.

